

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84566,Przedpełski-Jozef-Antoni.html>
2023-02-05, 05:34

Przedpełski Józef Antoni

PRZEDPEŁSKI Józef Antoni (24 I 1884, Kocina k. Łasku – 15 II 1960, Sosnowiec), inżynier górniczy, działacz gospodarczy. Syn Macieja, właściciela ziemskiego, i Marii z Polskich.

Ukończył gimnazjum realne w Łowiczu (1902), następnie przez rok kształcił się w Warszawskim Inst. Politechnicznym. Został aresztowany na nielegalnym zebraniu studentów i był więziony w Cytadeli Warszawskiej. Zwolniony z aresztu wyjechał do Austrii. W 1903–08 studiował w Bergakademie w Leoben, gdzie uzyskał dyplom inżyniera. Podczas studiów uczestniczył w I Zjeździe Górników Polskich, który odbył się w 1906 w Krakowie.

Pracę zawodową rozpoczął w przedsiębiorstwie naftowym „Bielski i Łukaszewski” w Borysławiu. W 1909–15 kierował Przedsiębiorstwem Wiertniczo-Górnicyzm „M. Łempicki Spółka Akcyjna” w Sosnowcu. W 1915–24 był także przewodniczącym rady zarządzającej tą Spółką. Jednocześnie wraz ze S. Knothem prowadził małe kopalnie węgla na terenie Zagłębia Dąbrowskiego: „Irena” w Niwce (1915–24), „Staszic” w Zagórzcu (1917–24, a drobne ilości węgla wydobyto jeszcze w 1925 i 1926), „Aleksandra” w Wojkowicach (1919–22), „Józef II” w Zagórzcu (1916–23) i „Wojciech” w Strzemieszycach (1921–24). Kopalnie te produkowały po kilkanaście do kilkudziesięciu tysięcy ton węgla rocznie, a ich łączne wydobycie doszło w 1921 do 143 tys. t. Później uległy one likwidacji wobec wyczerpywania się zasobów węgla.

P. brał udział, jako ochotnik, w wojnie polsko-bolszewickiej (1920).

W 1924–39 P. pracował w Tow. Górniczo-Przemysłowym „Saturn”, początkowo na stanowisku dyrektora handlowego, a od 1925 dyrektora naczelnego. W związku z pełnioną

funkcją był także członkiem i jednym z prezesów Komitetu Prezydialnego Unii Polskiego Przemysłu Górniczo-Hutniczego w Katowicach, a także członkiem Prezydium Centralnego Związku Przemysłu Polskiego i wiceprezesem Izby Przemysłowo-Handlowej w Sosnowcu.

Jako naczelnny dyrektor P. zmodernizował kopalnie węgla kamiennego, zbudował nowoczesną cementownię o zdolności produkcyjnej 1800 tys. t rocznie i rozbudował elektrownię przy kopalni „Jowisz”. Zorganizował także produkcję galanterii drewnianej na eksport do Anglii, wykorzystując w tym celu leśne zasoby firmy znajdujące się w Kamienicy k. Limanowej. Był współzałożycielem punktu przeładunkowego węgla w Tczewie, przez który w latach 1926–28 prowadzono eksport węgla za granicę. Organizował również ogrody jordanowskie i przedszkola dla dzieci, a także ogrody działkowe dla pracowników; zbudował dla załogi dom wypoczynkowy w Kamienicy (1937). Od 1920 opiekował się harcerstwem Zagłębia Dąbrowskiego. Przekazał harcerzom w 1921 odziedziczony po ojcu majątek Łękawa (dwór i ogród). W 1937 doprowadził do wykupienia przez polski kapitał akcji Śląskich Zakładów Elektrycznych w Chorzowie i był prezesem rady nadzorczej tej firmy do IX 1939.

W czasie II wojny światowej zajmował się wraz z Knothem eksploatacją kopalni węgla brunatnego „Barbara” k. Opatowa. W I 1945 działał w grupie operacyjnej uruchamiającej przemysł w okręgu dąbrowskim, a następnie (II 1945–30 VI 1947) organizował polski przemysł cementowy jako zastępca naczelnego dyrektora Zjednoczenia Fabryk Cementu.

W 1947 przeszedł do Rady Techniczno-Gospodarczej przy Centralnym Zarządzie Przemysłu Węglowego, gdzie zajmował się sprawami węgla brunatnego. Doprowadził do zawarcia umowy w sprawie dostaw węgla brunatnego z kopalni „Turów” do elektrowni w Hirschfelde, znajdującej się w sowieckiej strefie okupacyjnej Niemiec.

W 1950–55 był zatrudniony na stanowisku głównego projektanta w Centralnym Biurze Projektów Przemysłu Węglowego w Świętochłowicach, a potem w Biurze Projektów

Górnicych w Katowicach i w Biurze Projektów Zakładów Przeróbki Mechanicznej Węgla w Katowicach. Od 1955 do końca życia pracował jako główny projektant w katowickiej ekspozyturze Dolnośląskiego Biura Projektów Górnicych.

P. był autorem kilku artykułów o tematyce ekonomicznej, które zamieścił w czasopiśmie: „Przegląd Górnicy-Hutniczy”, „Węgiel”, „Gospodarka Węglem”, „Gospodarka Górnictwa”. W 1931 opublikował broszurę *Eksport węgla wobec spadku waluty w Anglii*. Był także współautorem pracy *Węgiel brunatny w zachodniej Polsce* (1949).

Działał społecznie od 1945 w Polskim Związku Zachodnim jako przewodniczący oddziału w Sosnowcu oraz jako przewodniczący Komisji Polskości Ziemi Odzyskanych przy zarządzie okręgu w Katowicach. Od 1956 był również członkiem Komitetu Elektryfikacji Polski przy Prezydium PAN.

Został odznaczony m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (1935 i 1959), Złotym Krzyżem Zasługi (1937 i 1946) oraz Złotym Krzyżem Harcerskim (1947).

PSB (J. Jaros); SPPT (J. Jaros).

W. Konopelska: *Saturn. Z dziejów kopalni i Towarzystwa Górnicy-Przemysłowego „Saturn” w Czeladzi*, Czeladź 2006; *Kopalnia „Czerwona Gwardia”*, red. A. Topol: Katowice 1983; S. Kossuth: *Polacy – słuchacze Akademii Górniczej w Leoben*, Katowice 1964; Z. Olszewski: *Towarzystwo Górnicy-Przemysłowe Saturn S. A. w Czeladzi*, „Przegląd Górnicy” 1980, nr 12; *Towarzystwo Górnicy-Przemysłowe „Saturn” S. A.*, praca zbiorowa, Czeladź 1933.

Andrzej J. Wójcik

[Poprzedni](#)
[Następny](#)